

Évadkezdés a Nemzeti Filharmonikusoknál

Interjú Kovács Gézával, a Magyar Nemzeti Filharmonikusok főigazgatójával arról, hogy milyen módon tudták megoldani a Kocsis Zoltán betegsége miatt előállt helyzetet. „A kategóriarendszer a színházi világban a korábbihoz képest talán kézenfekvőbb megoldás volt”, véli a főigazgató. „A jelenlegi besorolás kárvallottjai azonban nem valószínű, hogy örömmel veszik továbbra is tudomásul, hogy ez a fajta kategóriarendszer létezik. A korábbi törvény egzaktabb volt. Abban az esetben el lehetett mondani, hogy létszámtól, költségvetéstől, nézőszámtól függött az, hogy ki melyik kategóriába tartozott, és aki nem az első kategóriába került, az is emelt fővel nézhetett a fenntartója szemébe, a közönsége szemébe, és a potenciális támogatók szemébe.”

■ *A 2012–2013-as hangversenyévad kezdetén váratlan helyzet elé állította a Nemzeti Filharmonikusokat főzeneigazgatója, Kocsis Zoltán betegsége. Milyen módosításokra volt emiatt szükség az új évad programjában?*

– Kocsis Zoltán hirtelen megbetegedése az egész magyar zenei életet megrendítette, s bár az interjú készítésekor minden okunk megvan reménykedni maradéktalan gyógyulásában, egyelőre még nem lehet megmondani, hogy mikor léphet fel karmesterként, és mikor adhat zongoraművészként szólóestet, lévén ez utóbbi nagyobb fizikai megterhelést jelent.

■ *Hogyan fogadta a műsorváltozást a közönség?*

– Az első két hangverseny beugró vendégkarmesterei nemhogy nem keltettek csalódást, hanem produkciójukat a kritika és a szakma egyaránt a legnagyobb elismeréssel fogadta. El kell mondanom, hogy amikor a nagyvilág és a szakma Kocsis Zoltán betegségéről értesült, akkor azonnal egy emberként nyújtott segítő kezet, sőt azok is, akikről a nagyközönség talán azt gondolhatta, hogy nem ápolnak felhőtlen viszonyt Kocsis Zoltánnal, személyesen vagy levélben érdeklődtek, és kívántak – érezhetően őszintén – mielőbbi teljes felépülést.

■ *Hogyan tervezik a folytatást?*

– Természetesen nemcsak a további beugró művészek estjei elé tekintünk nagy várakozással, hanem a már korábban meghívott

vendégek produkcióját is érdeklődéssel várjuk. Eredetileg a jövő évadban lépett volna fel Thomas Sanderling, aki végül november végén fog vezényelni Prokofjevet és Sztravinszkijt. Személyében az elevenen élő orosz tradíció érkezik a koncertterembe, hiszen édesapja a Leningrádi Filharmonikusok és a Berliini Szimfonikusok főzeneigazgatójaként korszakos életművet hagyott hátra. Ezért úgy gondolom, hogy esetében nagyon szerencsésen találkozott a beugrást vállaló vendégkarmester személye a már meghirdetett műsorral.

■ *Ki lesz a karmestere a karácsonyi, már hagyományosnak számító Diótörő-előadásoknak?*

– Változatlanul nagyon szeretnénk, ha Kocsis Zoltán vezényelné a karácsonyra tervezett Diótörő-produkciót, de ennek valószínűségét természetesen nagyon nehéz megjósolni. Főzeneigazgató úr mindenesetre nagyon készül rá, és mi is nagyon boldogok lennénk, ha már ő ülne a karmesteri pulpituson elhelyezett széken a zenekar előtt. Januárban szintén vele terveztük a Lajtha programot, A négy isten ligetének ősbemutatóját, aminek dirigálására most a Németországban élő, de Magyarországon is gyakran fellépő kiváló karmestert, Dénes Istvánt kértük fel.

■ *A Lajtha-ősbemutató mellett milyen különlegességeket tartogat még az évad?*

– A téli időszakról beszélve feltétlenül meg kell említeni a maga idején hatalmas bot-

rányt kavart, azóta viszont a modern szimfonikus repertoár egyik legkedveltebb darabjává vált Tavaszi áldozatot Sztravinszkijtől, amit két várhatóan nagyon izgalmas előadásban is hallhat majd a közönség Michael Stern, illetve Hamar Zsolt vezényletével. Ez olyan csemege az igazi ínycsemege számára, amit kár lenne kihagyni.

■ *Vidéken hol fordulnak majd meg a Nemzeti Filharmonikusok együttesei?*

– A zenekar legközelebb Kaposváron, illetve Zalaegerszegen lép fel, az énekkar pedig havonta átlagosan három-négy vidéki városban hallható önálló hangversenyeken, vagy a helyi együttesekkel közösen.

■ *Milyen külföldi turnékat terveznek ebben az évadban?*

– Nagyon nagy izgalommal nézünk a márciusi kolumbiai turné elé, ahol a zenekar egy rangos Beethoven-fesztiválra kapott meghívást Bogotába. Ezen még bizonytalan Kocsis Zoltán részvétele, de ha orvosai engedik, akkor természetesen az ő vezényletével lép fel a zenekar. Nem tartozik szorosan az évadhoz, de Kocsis Zoltán betegsége miatt mindenképpen említést kell tenni a Bartók Új Sorozat további lemezeiről. Megjelenés előtt áll a Hegedűszonátákat tartalmazó CD. A még nem rögzített, de már eltervezett további művek közül pedig a zongorakíséretes Magyar parasztdalok, illetve a kórusművek felvételére Kocsis Zoltán egészségi állapotától függően kerül majd sor.

■ Hogyan élték meg a Filharmonikusok együttese az évad birtelen és kényszerű változásait?

– A zenekar és az énekkar meglehetősen stabil körülmények között dolgozik, amit nagyon fontos hangsúlyozni a jelenlegi válságos időkben. Ez természetesen nem független a nemrégiben egyéni képviselői indítvánnyal módosított Előadó-művészeti törvénytől, amelynek újonnan bevezetett kategóriái a zenekarok körében nem arattak osztatlan sikert. Elképzelhető, hogy ez a kategóriarendszer a színházi világban – melyet nem tisztem megítélni – a korábbihoz képest talán kézenfekvőbb megoldás volt. A jelenlegi rendszer kárvallottjai azonban nem valószínű, hogy örömmel veszik továbbra is tudomásul, hogy ez a kategória-rendszer létezik. A Nemzeti Filharmonikusok főigazgatójaként annyit viszont nyugodtan elmondhatok, hogy mi továbbra is partnerek vagyunk ennek a törvénynek a tökéletesítésében.

■ Mi az oka az elégedetlenségnek?

– A kárvallottokról szólva van egy olyan vélekedés, amit nehéz cáfolni, hogy azok a zenei együttesek, amelyek nem kerültek a nemzeti kategóriába, most jó szándékú fenntartóik és szponzoraiak előtt egy picit restelkednek. Nem beszélve azokról, akik a két nagyobb kategória egyikébe sem kerültek, míg elmondható, hogy a korábbi rendszer egzaktabb volt. Abban az esetben el lehetett mondani, hogy létszámtól, költségvetéstől, nézőszámtól függött az, hogy ki melyik kategóriába tartozott, és aki nem az első kategóriába került, az is emelt fővel nézhetett a fenntartója szemébe, a közönsége szemébe, és a potenciális támogatók szemébe.

■ Ezek szerint a korábbi kategorizálás inkább „méretgazdasági” alapon történt.

– Igen. Ez talán a legjobban működő mintához, a német zenekari és előadó-művészeti finanszírozási rendszerhez közelít, miután a holland minta gyakorlatilag eltűnt a politika

süllyesztőjében, a francia pedig túl változatos a mi szisztémánkhoz képest.

■ A nemzeti kategóriák a francia rendszerben is megvannak...

– A francia finanszírozási rendszer azonban lényegesen árnyaltabb a miénknél, és nemcsak a központi, hanem a helyi elosztás is jelentős szerephez jut benne. Ráadásul az, hogy mi nemzeti, vagy mi állami, országonként szabályozva van. Németországban nincs igazából nemzeti intézmény, ott a tartományok közvetlenül osztják szét a központi kollektív szerződés és megállapodás alapján a szövetségi kormánytól e célra juttatott forrásokat. Nálunk ez nem így van: Magyarország egy átlagos németországi tartomány méreteinek felel meg. Mindenesetre csak azt tudom mondani, hogy a Magyar Zenekarok Szövetsége, amennyiben módja lesz rá, akkor javasolni fogja a jelenlegi zenekari kategorizálás árnyaltabbá tételét.

Katizinger Rita

Karmester két, olykor vitázó „én”-nel

Gyüdi Sándor évadról, takarékoságról, megbecsültségről, nemzeti címről

A Szegedi Szimfonikus Zenekar a takarékoság jegyében hirdette meg az idei szezonját, de az együttes vezető karmestere, Gyüdi Sándor úgy véli, mindez nem vezethet a művészi színvonal eséséhez, és ebből a közönség semmit sem érzékelhet. A nemzeti címet elnyert zenekar programja még évad közben is egyre bővül, ma különösen fontosnak tartják, hogy minél szélesebb réteghez jusson, sokaknak adjon élményt a komolyzene. Az évad vége pedig több változást is tartogat az együttes számára, hiszen ugyanazon a napon jár le Baross Gábor zenekari igazgatói mandátuma, mint Gyüdi Sándor főigazgatói kinevezése. A dirigens még nem tudja, hogy marad-e a színházban és folytatja zenei működését a zenekarnál, vagy igazgató-karmesterként visszatér az együtteshez.

■ Ez már a szegedi zenekar negyvenharmadik szezonja. Hogyan tovább, milyen új célok, kihívások felé balad az együttes?

– Ha a célok nem is, a kihívások részben folyamatosan változnak. A mai világban kulcskérdés, hogy megszólítsuk a közönséget, minél szélesebb réteghez jussunk el a társadalomban, sok embernek adjon élményt a komolyzene, minél többen fedezék fel benne a számukra fontos értéket. Ennek eszközei, módszerei állandóan változnak, egyetlen kivétellel: a zenei megvalósítás színvonalának emelésére, a művészi tökéletességre kell törekednünk minden határon túl, és hinnünk kell abban, hogy reklámokon, közönségcsalogató akciókon túl a legfőbb vonzerőnk az, ha jól játszunk.

■ Milyen koncerteket, turnékat emelne ki az idei szezonból?

– Programunk még évad közben is bővül. Szegedi szimfonikus bérleteinken, ifjúsági sorozatainkon, hagyományos koncertjeinken kívül folyamatosan kapunk felkéréseket alkalmi hangversenyekre. Az említett állandó programjainkon túl felléptünk a

Szent Gellért Fesztiválon, egy 75 éve rendezett koncertet megidézve tisztelgünk Szent-Györgyi Albert Nobel-díjának jubileumán, februárban a MŰPA-ban – a jubileum aktualitásából – többek között Lajtha-darabot játszunk, tárgyalásban vagyunk a Budapesti Tavasz Fesztivállal, májusban Ausztriában, júniusban Franciaországban vendégszerepelünk és cd-felvételt készítünk.